

UNIVERS

#15

NYHEDER ■ INTERNATIONAL ■ FORANDRINGSPROCES ■ TEMA: POSTDOC ■ DEBAT ■ OG MEGET MERE ...

7. dec. 2011

Parforhold på formel

Kedsomhed, skænderier og vasketøj. Parforholdet kan være en udfordrende størrelse.

AU-lektor samler i ny bog den psykologiske viden om kærlighed og parforhold.

LÆS MERE PÅ
SIDE 10

Foto: Rort Lovd Pooske

Det haster med ny karrierevej for de bedste

Hvis Aarhus Universitet skal tiltrække de bedste unge forskere, skal de tilbydes såkaldte tenure track som karrierespor, mener lederne af en række grundforskningscentre. Spørgsmålet er, hvornår de skal have tilbuddet.

Af Helge Hollesen
hho@adm.au.dk

Der skal kræses for de bedste af verdens bedste forskertalenter. Kun på den måde kan Aarhus Universitet tiltrække dem. Derfor haster det med at få indført det såkaldte tenure track – et karrierespor, hvor unge forskere i 5-6 år kvalificerer sig til en lektorstilling og til at få deres egen forskningsgruppe. Det mener en række ledere af grundforskningscentre ved Aarhus Universitet.

– Vi kan i dag lave forløb, der ligner tenure track, ved at kombinere forskellige stillingstyper, men stillingerne skal slås op hver gang, og det giver problemer i forhold til at rekruttere dem, vi allerhelst vil have, siger Niels Haldrup. Han er professor i økonomi og leder grundforskningscentret CREATES.

Også professor Leif Østergaard mener, at tenure track er meget vigtig.

– De, der gennemgår forløbet, ved præcis, hvad de skal præstere for at slippe gennem nåleøjet.

Og på den måde får vi de bedste til Aarhus, siger professor Leif

” Disse ansættelsesformer, også i udlandet, bør indregnes i det samlede forløb, så man vurderes til fastansættelse 3-6 år efter en ph.d.grad

Finn Folkmann, fællestillidsmand

Østergaard, der står i spidsen for hjerneforskningscentret CFIN.

Leif Østergaard er også medlem af Danmarks Forskningspolitiske Råd, som for nylig opfordrede universiteterne til at bruge tenure track i en strategisk personalepolitik.

Amerikansk model?

På Aarhus Universitet indgår tenure track også i de overvejelser om talentudvikling, som et udvalg for tiden arbejder med. Men hvor de aarhusianske centerledere på det naturvidenskabelige område ønsker en amerikansk model med et 5-6-årigt forløb efter en postdoc eller et adjunktur, mener Niels

Haldrup, at en fleksibel brug af postdoc- eller adjunktforløb skal være selve tenure track-forløbet. Samme spor er fællestillidsmand Finn Folkmann inde på.

– Det er fint at få mere faste rammer for forløbet frem mod en lektorstilling, og det er der allerede mulighed for, siger Finn Folkmann. Han mener ikke, der skal lægges yderligere 5-6 år oven på en postdoc- eller adjunktperiode.

– Disse ansættelsesformer, også i udlandet, bør indregnes i det samlede forløb, så man vurderes til fastansættelse 3-6 år efter en ph.d.-grad, mener fællestillidsmanden. ■

>> LÆS MERE OM
tenure track side 7

LÆS
OGSÅ
I DETTE
NUMMER

tenure tracks for the elite
aarhusuniversityneedsstooffer
them a tenure track system,
say the managers of a number
of the basic research centres.
read more > PAGE 2

velkommen til the matrix
au er gået over til en matrix-
model, hvor de enkelte opgaver
bestemmer, hvemderskalvære
med til at løse dem.
læs mere > SIDE 4

et usikkert forløb
klarere regler og bedre
organisering af forløbene. det er
noget af det, der bliver efterlyst i
UNIVERS' tema om postdocer.
læs mere > SIDE 8-9

forsker-jul
der er masser af videnskab i julen.
det beviser 24 au-forskere, der i
december fortæller anekdoter om
alt fra brunkager til juletræsdans.
læs temaet > SIDE 7

New building opens

The IT City at Aarhus University has recently opened a new building on the corner of Åbogade, Helsingforsgade and Finlandsgade. The building has been christened the Nygaard Building after the Norwegian mathematician Kristen Nygaard. On 28 November Aarhus University held an opening ceremony attended by University Rector Lauritz B. Holm-Nielsen, Regional Council Chairman Bent Hansen, the Mayor of Aarhus Jacob Bundsgaard and many others.

The building covers an area of 8,600 square metres on five floors and will be home to students and researchers from the fields of computer science, media studies, information studies and digital design.

New phone numbers at AU

Every member of staff at Aarhus University now has a new phone number. The new main number is 8715 0000, and all the new numbers can be found at www.au.dk/en/findperson

In connection with the introduction of the new system, there may be long delays when calling the new main number.

We are working hard to update and improve the system and make sure that the phone numbers on our homepages are changed.

Tenure tracks for the elite

CAREER If Aarhus University wants to attract the best young researchers in the world, it needs to offer them a tenure track system, say the managers of a number of the university's basic research centres. The question is when this system should be offered to them.

By Helge Hollesen

hho@adm.au.dk

The best and most talented researchers in the world need special treatment, because this is the only way that Aarhus University can attract them to Denmark. So the tenure track system should be introduced as soon as possible – a system under which young researchers can qualify as associate professors and get their own research groups within five or six years. These are the views of the managers of several basic research centres at AU.

“We can already set up a process similar to the tenure track system by combining different types of position; but these positions have to be advertised every time, which sometimes makes it hard to appoint the people we really want to appoint,” says Niels Haldrup. He is a professor of economics and manager of the CREATES basic research centre.

Professor Leif Østergaard also regards the tenure track system as very important.

“People on a tenure track know exactly what they have to do to pass through the eye of the needle. And this is how we can attract the best researchers to Aarhus,” he explains. Østergaard is the manager of the CFIN neuroscience research centre.

He is also a member of the Danish Council on Research Policy under the Agency for Science, Technology and Innovation, which recently advised the Danish universities to incorporate the tenure track system into their strategic HR policies.

An American model?

At Aarhus University the tenure track system has also been mentioned in the ideas about talent development that a special committee is currently working on. But whereas the managers of the Aarhus centres in the scientific field want an American model with a five- or six-year period after completing a postdoc or assistant professorship, Niels Haldrup believes that a flexible postdoc or assistant professorship process should be used as a

tenure track system instead. Joint shop steward Finn Folkmann thinks the same.

“It's OK to set up a firmer system leading to the position of associate professor. It's already possible to do this, actually,” he says. But he does not feel that the university should add five or six years on top of a postdoc or assistant professor period.

“These forms of appointment – including appointments abroad – should be included in the overall process so people can be approved for tenure three-six years after gaining their PhD,” says Folkmann.

Win-win situation

The tenure track system involves a well-defined five-year process. Young researchers are assessed after four years, and if the result of this assessment is positive they go on to achieve tenure. If not, they must start looking for other career paths.

“It's important that we offer young, talented researchers a ca-

reer package so they get their own laboratories and perhaps a couple of PhD students to assist them as well,” says Professor Poul Nissen from the Interdisciplinary Nanoscience Centre. He believes that the tenure track system is a win-win situation.

“It's an attractive system for young researchers because it means that their path over the next many years can be clearly mapped out for them. And if things don't work out after five years – the lack of financing, the inability to produce a good research programme or an inadequate contribution to our teaching activities – then the person concerned is not best served by continuing anyway. It would be better for them to look for other alternatives,” he believes.

Confusion reigns

Professor Torben Heick Jensen believes that tenure tracks should be in everyone's interest.

“It helps to secure the quality of

our appointments, and it means that people can be more certain about what the future holds in store for them,” says the manager of the basic research centre for biogenesis and metabolism.

In his view a perfect tenure track system would give researchers the right to lead their own research groups. And the people whose assessments turn out negative could be appointed as senior researchers with support functions.

In his view, the present Danish system only causes confusion.

“You don't always know who has their own group and who doesn't. If our associate professors never get the chance to design their own research programmes, our professors are left with a huge amount of power. The tenure track system makes everything clearer for all concerned,” he concludes. ■

UNIVERS

Udgives af Aarhus Universitet.

Kontrolleret oplag: 15034
i perioden 1. juli 2009-30. juni 2010

Den nyeste udgave af **UNIVERS** kan findes i standere overalt på universitetet.

Næste nummer udkommer 19. december.
Deadline for indlæg 12. december kl. 10.

Fredrik Nielsens Vej 5, bygn. 1448

8000 Århus C

T: 8942 2334

E: univers@au.dk

W: www.au.dk/univers

Annoncer: dgMEDIA 7027 1155

Tryk: Hornslet Avistryk

ISSN: 1604-1607

Bjerg Tulinius

Ans. redaktør

T: 8715 3053

E: btu@adm.au.dk

Kristian Serge Skov-Larsen

Redaktør

T: 8715 3054

E: ksl@adm.au.dk

Ida Hammerich Nielson

Journalist

T: 8715 3018 / M: 6020 2626

E: ihn@adm.au.dk

Helge Hollesen

Journalist

T: 8715 3028 / M: 6020 2708

E: hho@adm.au.dk

Gunver Lystbæk Vestergård

Journalist

T: 8715 3094

E: glv@adm.au.dk

Peter Nicolaisen

Journalistpraktikant

T: 8715 3058

E: pn@adm.au.dk

Peder Holm-Pedersen

Journalist

T: 8715 1709

E: peho@dpu.dk

Astrid Hellerup Madsen

Studentskribent

M: 2096 6855

E: ahm@adm.au.dk

Lasse Emil Frost

Studentskribent

M: 2567 0547

E: lef@adm.au.dk

Sanne Hyldgaard

Studentskribent

M: 2462 2860

E: shy@adm.au.dk

Lars Kruse

Fotograf

T: 8715 3042

E: lk@adm.au.dk

Jesper Buch Rais

Fotograflev

M: 8715 3043

E: jbra@adm.au.dk

Roar Lava Paaske

Fotograflev

T: 8715 3042

E: rlp@adm.au.dk

Nikolai Lander

Grafisk designer

M: 2093 2682

E: nl@adm.au.dk

Hreinn Gudlaugsson

Grafiker

T: 8715 3101

E: hrg@adm.au.dk

Indvielse af ny bygning

IT-byen har fået en ny bygning. Hjørneejendommen Åbogade, Helsingforsgade, Finlandsgade står færdig og har fået navnet Nygaardbygningen efter den norske matematiker Kristen Nygaard. Den 28. november markerede Aarhus Universitet færdiggørelsen af hjørneejendommen med et arrangement, hvor blandt andre rektor Lauritz B. Holm-Nielsen, regionsrådsformand Bent Hansen og Aarhus-borgmester Jacob Bundsgaard deltog.

Bygningen er på 8.600 kvadratmeter fordelt på fem etager og kommer til at rumme studerende og forskere fra blandt andet datalogi, medievidenskab, informationsvidenskab og digital design.

Årets statslige personaleleder

Rengøringsleder Bente Levisen på Health er netop blevet kåret som årets personaleleder i staten. Og det er en pris, der gør modtageren både stolt og ydmyg.

– Det er rigtig stort. Jeg tror ikke, at jeg har forstået det endnu, selvom jeg har vidst det noget tid. Jeg synes jo i bund og grund bare, at jeg passer mit arbejde. Men hvis jeg kan være med til at sætte lidt fokus på alle de medarbejdere i min afdeling med anden etnisk baggrund end dansk, der virkelig knokler hver dag, så er jeg godt tilfreds.

Læs hele interviewet med Bente Levisen på www.medarbejdere.au.dk

Foto: Lars Kruse

Flere EU-penge til forskning – og mindre papirarbejde

FORSKNINGSSTØTTE Årets første julegave er på vej under træet. EU-Kommissionens programforslag for de næste syv års forskningsstøtte vil gøre op med en del af det tyngende papirarbejde, der i dag er nødvendigt for at få EU-midler.

Af Peder Holm-Pedersen
peho@dpu.dk

Da EU-Kommissionen for nogle dage siden fremlagde sit forslag til det næste såkaldte rammeprogram for forskning og innovation under navnet "Horizon 2020", var budskabet klart: Reglerne for at få del i EU-midlerne skal gøres enklere, og budgettet for 2014-2020 øges med

60 procent fra 375 milliarder til 600 milliarder kroner. Det nye program er gode nyheder for AU, der via forskellige forskningsprojekter allerede i dag modtager over en halv milliard kroner i forskningsstøtte fra EU. – Det nye forskningsprogram har tre områder, som der gives bevillinger til forskningsprojekter inden for; videnskab i topklasse, industrielt lederskab og samfundsmæssige udfordringer. Især på det

første og sidste område er det min vurdering, at vi er rigtig godt rustede til at søge på Aarhus Universitet, siger Henning Klarlund, der er specialkonsulent i Aarhus Universitets forskningsstøtteenhed, der blandt andet hjælper forskere med at udarbejde ansøgninger om eksterne forskningsmidler. **Mindre bureaukrati** Djævelen ligger som bekendt i detaljen, og dem har der hidtil været alt

for mange af i EU's forskningsprogrammer. Detaljer, der skal holdes styr på og registreres, hvis man ville have del i midlerne. Og på det område lægger Henning Klarlund blandt andet mærke til et udspil om et fælles regelsæt for ansøgninger og afrapporteringer for ansøgninger til programmet. – Et fælles regelsæt vil gøre det nemmere. For eksempel slipper forskere, der er fuldtidsansatte på et EU-projekt, for at udfylde timesedler, hvor de minutøst skal registrere, hvad de bruger deres tid på, hvis ikke de vil have problemer med revisionen. Med forslaget er det lige meget, om du har brugt tre timer på administrativt arbejde og fem timer i laboratoriet, reglerne er de samme, så længe du arbejder på projektet, siger han. I det nye program bliver det muligt at få dækket op til 100 procent af et projekt med EU-midler, hvor loftet tidligere var 75 procent – dog er det ifølge forslaget kun muligt at få 20 procent dækning af de indirekte projektudgifter. **Fokus på tværfaglighed** I Horizon 2020 er der også lagt op til en øget prioritering af tværfaglige projekter, som bidrager til løsningen af en række udvalgte samfundsmæssige udfordringer såsom klima, sundhed og energi. Det ser Henning Klarlund som en fordel for AU, der p.t. får 9 procent af sin eksterne finansiering fra EU: – Den faglige udviklingsproces på AU er netop sket med henblik på at øge tværfagligheden, og det vil give os en fordel i forhold til universiteter, der tænker i traditionelle fagligheder. Derfor tror jeg også, at vi i årene fremover vil kunne hente flere EU-midler hjem til gavn for forskningen, siger han. ■

Mal din vision

VISIONSPROCES På Skolen for Klinikassistenter, Tandplejere og Kliniske Tandteknikere har medarbejderne deltaget i udviklingen af skolens vision på en noget utraditionel måde.

Af Kristian Serge Skov-Larsen
ksl@adm.au.dk

”Mere internationalisering”, ”større bygninger”, ”flere mænd”. Budskaberne er ligeså forskellige som penselstrøgene på de mange malerier. De konkurrerer sammen med balloner og farvestrålende plakater om pladsen med tandlægestole, instrument-skabe og hvidkittede studerende i de trange gange på Skolen for Klinikassistenter, Tandplejere og Kliniske Tandteknikere (SKT). De mange malerier er en del af skolens visionsuge, der skal give anderledes input til en ny og mere tidssvarende vision, som skolens satser på at præsentere i februar, forklarer skolechef Hanne Mohr. – Ved at male får man sat sine tanker i gang på en anden måde, end hvis man bare bliver bedt om at skrive. Vi er alle sammen meget skriftlige til daglig, så derfor løfter det visionsarbejdet, hvis vi også

udtrykker os kreativt. Det er for at bryde med den lidt stereotype tanke, at visionsarbejde skal være tungt og svært. For når man ser hinandens billeder, kan det være, at man bliver inspireret og kan arbejde videre derfra. **En samlet vision** Hanne Mohr er helt med på, at nogle af de malede input går i mange forskellige retninger – også nogle, der måske ligger uden for det traditionelle langsigtede visionsperspektiv – og at det hele i sidste ende skal rummes inden for AU's overordnede vision, fordi SKT's visionsug er en del af det samlede strategiarbejde på universitetet. – Det bliver en udfordring, men også et sjovt arbejde at få bundet det hele sammen og sorteret i nogle kategorier og diskuteret med både ledere og medarbejdere. Malerierne kan ikke stå alene, og vi har også gang i en proces, blandt andet via kædemails, hvor

medarbejderne sammen udvikler visionen. Men målet med det hele er at få samlet en vision, som vi alle sammen kan stå inde for, siger hun. ■ – Jeg ønsker, at SKT skal være endnu mere international. Vi skal have et større samarbejde med vores udenlandske kollegaer og de studerende skal have et netværk med medstuderende rundt om i verden. **Jensa Ottosdóttir** Tandplejer og undervisningsassistent, SKT – Jeg ønsker mig en udbygning, som primært skal være for de studerende. Et hus i flere etager, som selvfølgelig skal have cykel- og bilparkering i kælderen, og så tænker jeg tre etager med arbejdsområder og plads til fordybelse. Og øverst oppe et rum, hvor de kan holde fester. **Ulla B. Lindtoft** Studieleder

– Vi er alle sammen meget skriftlige til daglig, så derfor løfter det visionsarbejdet, hvis vi også udtrykker os kreativt. **Hanne Mohr** Skoleleder SKT

Foto: Lars Kruse

AU-astronomer er med til at finde jordlignende planet

For første gang er det lykkedes med NASAs Kepler-rumteleskop at finde en planet, hvor temperaturen på overfladen af planeten i princippet tillader liv. Foruden NASAs team af forskere er også en gruppe danske astronomer, primært fra Aarhus Universitet, involveret i opdagelsen af planeten. De danske astronomers målinger har været afgørende for at bestemme denne nye planets egenskaber.

– Dette er en fantastisk stor opdagelse, som vi har ventet længe på, udtaler Hans Kjeldsen fra Aarhus Universitet begejstret. For første gang har vi nu fået bevis for, at der findes planeter i universet, hvor der er mulighed for, at der kunne findes liv.

Foto: NASA

AU-møde om milliardopslag

Det Frie Forskningsråd har netop offentliggjort opslag for både rådets forårs- og efterårsuddeling. Opslaget er indgangen til at søge om at få del i de i alt cirka 1 milliard kroner, som rådet uddeler i 2012.

Det Frie Forskningsråds sekretariat afholder tirsdag den 13. december et informationsmøde på Aarhus Universitet for at informere om opslagene. Møderne, som er klokken 14.00-16.00, bliver holdt i Richard Mortensen Stuen ved Stakladen på Fredrik Nielsens Vej. Forårsansøgningsfristerne ligger mellem den 27. februar og den 8. marts, alt efter hvilken pulje man ønsker at søge. Læs mere på www.fi.dk/dff

Velkommen til The Matrix

FORANDRINGSPOCESS Aarhus Universitet

er gået fra at være en organisation opdelt i divisioner til en matrixmodel, hvor de enkelte opgaver bestemmer, hvem der skal være med til at løse dem.

Af Bjørg Tulinus

btu@adm.au.dk

Aarhus Universitet har fået en ny organisationsmodel. Navnet er matrix, og den er både tidskrævende og kræver masser af koordinering.

Til gengæld passer matrixmodellen ind i en verden, der bliver mere og mere kompleks. Og den sikrer, at man går efter de bedste løsninger, hver gang en opgave skal løses. Derfor er Matrix navnet på den organisationsmodel, der lige nu rulles ud globalt i mange af verdens allerstørste firmaer.

– Det nye er ganske enkelt, at det nu er opgaven, der bestemmer, hvilke medarbejdere der kan løse den. Man bringer forskellige fagligheder sammen, så de kan supplere hinanden, og sætter så det bedste hold – hver gang.

Sådan beskriver professor Børge Obel den nye organisationsmodel, som Aarhus Universitet har indført, og som lige nu er ved at blive implementeret i både de faglige og de administrative områder.

For nogle medarbejdere i administrationen betyder det blandt andet, at man vil opleve at være projektleder på én opgave og almindeligt medlem af arbejdsgruppen på en anden opgave.

Løsninger findes på tværs

Børge Obel har blandt andet forsket i organisationsteori og er forfatter til flere bøger om emnet. Han var for nylig inviteret som oplægsholder om matrixmodellen ved et seminar for de administrative ledere på AU.

Her oplevede han blandt andet, at mange ansatte lige nu føler sig forvirrede omkring, hvad det egentlig er for en model, universitetet har indført, og måske hel-

ler ikke helt forstår, hvorfor det er nødvendigt at lave om på den måde, tingene fungerede på før.

– Men det er nødvendigt, når nu universitetet har et formuleret mål om at finde løsninger på de store udfordringer i verden, de såkaldte global challenges som for eksempel overbefolkning, klimaforandringer og fødevaremangel, siger Børge Obel.

For at finde løsningerne må man nemlig tænke på tværs af traditionelle fagligheder og arbejde interdisciplinært, og det gælder ikke kun inden for forskning og undervisning, fremhæver han.

– Hvis vi virkelig skal gøre en forskel og mene det her for alvor, så skal vi jo hver gang sætte det bedste hold i forhold til opgaven. Det vil sige, at vi også må tænke på tværs af ”plejer” inden for administrationen, når vi for eksempel arbejder med rekruttering af de allerbedste danske og internationale forskere og studerende, forklarer Børge Obel.

” I en matrixorganisation derimod er vi alle sammen afhængige af at koordinere på kryds og tværs og på den måde sikre, at vi deler den samme viden.

Børge Obel,
professor

Den reelle fusion sker nu

Børge Obel understreger, at der også er en anden vigtig pointe med at indføre den nye organisationsmodel. I virkeligheden sikrer modellen nemlig også den egentlige fusion af de tidligere hovedområder. Selvom de ni fusionerede hovedområder også før var en del

Foto: Lars Kruse

af det samme universitet, herskede der i virkeligheden ni meget forskellige kulturer, og hvis et af hovedområderne for eksempel var suveræne til at skabe et godt studiemiljø, så blev den praksis ikke nødvendigvis overført til de andre.

– I en matrixorganisation derimod er vi alle sammen afhængige af at koordinere på kryds og tværs og på den måde sikre, at vi deler den samme viden. Det betyder selvfølgelig mange møder og er dermed tidskrævende og derfor dyrt, men det gavner så i forhold til, at vi for eksempel får kendskab til best practice og kan indføre den på tværs af universitetet, forklarer Børge Obel.

Men som professor Børge Obel også påpeger, er matrixmodellen jo ikke den eneste forandring, Aarhus Universitet gennemlever lige nu.

For at blive en sammenhængende organisation skal der for eksempel også indføres fælles strukturer som blandt andet de bærende it-systemer.

– Det er derfor, forvirringen er ekstra stor lige for tiden. Vi laver alle forandringer på én gang: både struktur og it. Men der er ikke bevilget ekstra ressourcer til universitetsfusionerne og de deraf følgende omstillinger, så vi er i

virkeligheden i gang med at gøre det umulige: at opretholde sikker drift, samtidig med, at alt bliver lavet om, lyder det fra Børge Obel.

Universitetets rolle i en ny verden

Børge Obel er dog overbevist om, at de mange omstillinger er rigtige, for der skal ske forandringer, hvis universitetet skal leve op til sin nye rolle som en af samfundets væsentligste drivkræfter.

– For bare 25 år siden var situationen en helt anden. Universitetet levede meget mere isoleret fra omverdenen, mens vi i dag er en integreret del af samfundet, som der forventes meget af. Samtidig er verden blevet mere kompleks, og derfor er vores opgaver mere komplekse – og måden, vi løser dem på, må nødvendigvis afspejle dette, siger han.

Men det kræver mere end en ny organisationsmodel at gøre universitetet mere udadrettet og optaget af at finde svar på de globale og samfundsmæssige udfordringer, understreger professoren. Vi skal også ændre kulturen og mentaliteten inden for murene.

– Hvis ikke alle føler ejerskab for at tage fat på verdens udfor-

dringer, så dur matrixmodellen ikke. Den kræver, at vi vil arbejde på tværs og er parat til løbende at indgå i nye projekter – og ikke være fokuserede på ”plejer”. Matrixmodellen gør hele tiden op med ”plejer”, og det er dens styrke, men selvfølgelig også en indbygget skrøbelighed ved modellen, lyder det fra Børge Obel. ■

!

EN MATRIXORGANISATION??

En matrixorganisation er en organisation, hvor projektorganisationen er det fremherskende element som overbygning på en faglig gruppering.

De enkelte projektgrupper dannes for at løse et konkret problem, der kræver forskellig faglig indsigt. De enkelte medarbejdere bruger en del af (eller hele) deres arbejdstid på projektet, og der er en projektleder, der koordinerer arbejdet.

Tre nye ansatte medlemmer i Aarhus Universitets bestyrelse

Peter Bugge er lektor på Institut for Kultur og Samfund, Arts. Han er cand.mag. i samfundsfag og tjekkisk fra Aarhus Universitet, hvor han også fik sin ph.d.-grad i 1994. Han har siden da været adjunkt og fra 1997 lektor i tjekkisk og europastudier inden for adskillige institutkonstruktioner på Humaniora og nu Arts.

Susanne Bødker er professor på Datalogisk Institut, hvor hun har arbejdet snart 30 år. Hun har i mange år været aktiv i flere forskningsråd og komitéer og sidder for tiden blandt andet i Udvalget vedrørende Videnskabelig Uredelighed. Hun har igennem tiden siddet i studienævn, ligestillingsudvalg og meget andet på AU.

Bertha Plotnikof Mortensen har været ansat på Aarhus Universitet i mere end 25 år og arbejder som laborant på Biomedicinsk Institut, Health. Hun fungerer desuden som fællestillidsrepræsentant for laboranterne på Health og Science and Technology.

Medarbejderne på Aarhus Universitet har valgt de nye repræsentanter til universitetets bestyrelse. Læs de nye bestyrelsesmedlemmers præsentationer af sig selv på www.au.dk/univers

Fotos: Lars Kruse

Nyt karrierespor skal få de bedste til AU

KARRIERE Et såkaldt tenure track skal sikre forskertalenter en fast stilling, hvis de kan indfri de høje krav, der stilles til dem i et nyt karrierespor. Det vil styrke Danmark i konkurrencen om de største talenter, mener flere professorer på AU.

Af Helge Hollesen

hho@adm.au.dk

På Center for Geomikrobiologi går en meriteret dansk professor og ærgrer sig.

Inden for et år har han haft tre fremragende postdocer, som han gerne ville have beholdt på sit grundforskningscenter. I stedet er de på vej tilbage til USA.

Bo Barker Jørgensen havde ingen tilbud, der kunne fastholde dem i Aarhus. Han er derfor en af de mange centerledere ved Aarhus Universitet, der venter på, at universitetet får et såkaldt tenure track-forløb at tilbyde de allerbedste.

– Kunne jeg stille den mulighed i udsigt, havde de tre nok været mere indstillede på at blive her, siger Bo Barker Jørgensen, der ikke kunne konkurrere med de faste eller femårige tenure trackstillinger, som de tre unge amerikanske forskere blev tilbudt i hjemlandet.

– Vi er mange med det problem. Dem, vi gerne vil knytte til os, kan vi kun ansætte i et år uden at skulle slå stillingerne op. Danmark mangler tilbud med perspektiv, mener Bo Barker Jørgensen.

Høje krav

Et af de tilbud kunne være tenure track. Det er et veldefineret fem-årigt forløb med evaluering efter fire til seks år. Afhængigt af udfaldet fortsætter forløbet frem mod en fastansættelse eller med henblik på, at forskeren skal søge andre karriereveje.

– Det er en mulighed for, at de bedste talenter får en fast stilling

– tenure. Men de skal bevise, at de kan leve op til kravene, og de skal være høje, mener Bo Barker Jørgensen.

Professor Niels Haldrup på det økonomiske grundforskningscenter CREATES er enig.

– Overliggeren skal ligge højt for et tenure track, men så har folk også vished for, at de kan fortsætte, hvis de klarer sig godt. Herhjemme er der meget større uvished, når en forsker går i gang med sin karriere, siger han. Niels Haldrup mener, tenure tracks er vigtige for at kunne rekruttere især på det amerikanske jobmarked.

– Derovre synes de, en treårig postdoc er for kort tid at skulle kvalificere sig til en fast stilling. I USA er det dobbelt så lang tid. Når vi fortæller, hvordan vi kan kombinere forskellige typer af stillinger, får vi også spørgsmålet, om det nu egentlig også er tenure track, selvom det er den betegnelse, vi selv bruger om det forløb, vi tilbyder. Så der er brug for et formaliseret tenure track.

I konkurrence om lektorer

Professor Lars Arge fra MADALGO – et grundforskningscenter inden for datalogi – er også meget opsat på at få det amerikanske tenure track-system til Danmark.

– Det er måden, vi kan fastholde gode postdocer på. Lige nu kan vi kun tilbyde et meget usikkert karriereforløb bestående af et Sapere Aude-stipendium, et adjunktur eller andet, som måske fører til et lektorat efter nogle år. En postdoc skal så afveje, om hun skal tage en usikker dansk stilling eller en amerikansk, som kun er usikker i den forstand, at hun skal bevise sit værd i løbet af seks-otte år for at blive fastansat.

Arkivfoto: Jesper Rois

Tenure track har også den fordel, at forskertalenterne kommer ind i systemet tidligere end i dag, hvor de forskere, Lars Arge forsøger at rekruttere ude i verden, i dag typisk er på lektorniveau.

– Det er svært. De rigtig gode sidder også gode steder. Jeg kan måske overbevise dem om, at det vil være godt at komme til MADALGO, men de er ofte for etablerede, hvor de er. Jeg ville kunne konkurrere meget bedre, hvis jeg kunne få dem tidligere i et tenure track-system.

En pakke til talenterne

For at få talenterne til Danmark skal de tilbydes en pakke med eget laboratorium og måske et par ph.d.-studerende, siger professor Poul Nissen fra grundforskningscentret PUMPKIN. Han mener, tenure track er en win-win-situation.

– Det er tiltrækkende for de unge, og transparent, hvad de står med de næste mange år. Og hvis det ikke fungerer for dem efter fem år i forhold til at skaffe finansiering, lave et

godt forskningsprogram og komme med gode bidrag til undervisningen, så skal de hellere søge andre karriereveje, mener Poul Nissen.

Han ser også tenure track som en mulighed for, at kun de allerbedste forskere får del i de penge, som forskerne konkurrerer om.

– Det er vigtigt, at vi ikke allokere midler til nogen, der ikke bidrager til, at helheden hele tiden fornyer sig. Det kræver drive at være internationalt konkurrence-dygtig og komme først med nye resultater, lyder det fra Poul Nissen. Han mener, grundforskningscentre kan være en velegnet arena for tenure tracks, der skal finansieres af institutter og fakulteter.

– Støtten fra Danmarks Grundforskningsfond ophører jo på et tidspunkt, og så skal centrene indlejres på universitetet. Her kan en forsker med tenure track bag sig videreføre aktiviteterne bedre end en lektor, der i forvejen er ansat.

Skel mellem forskere

Tenure tracks burde være i alles interesse, siger professor Torben

Heick Jensen fra Center for mRNP Biogenese og metabolisme.

– Det vil kvalitetssikre ansættelserne, og der vil ikke gå så mange rundt i systemet, som ikke kender deres fremtid, siger han.

I hans optik giver et gennemført tenure track-forløb forskeren ret til at stå i spidsen for sin egen forskningsgruppe. De, der ikke klarer evalueringen, ansættes eventuelt som seniorforskere med støttefunktioner, men ikke nødvendigvis med en selvstændig gruppe.

Det nuværende danske system er noget mudder, mener han.

– Man kan ikke altid finde ud af, hvem der har sin egen gruppe, og hvem der ikke har. Det giver professoren en enorm magt, hvis der er lektorer, som aldrig får chancen for at skabe deres egen forskning. Tenure track giver bedre muligheder for rene linjer. ■

DEBAT

Har du et synspunkt eller en kommentar, så bland dig i debatten. Send en mail til univers@au.dk eller ring på 6020 2708. Se deadlines for debatindlæg på au.dk/univers/deadline

2.500 flere studerende i Nobelparken vil føre til forringelser af studiemiljø

Flytninger

Af Peter Thuborg,
formand for Arts-rådet

Så er endnu en bombe faldet i historien om den faglige udviklingsproces på Artsfakultetet. Teologi og religionsvidenskab skal flyttes til Nobelparken, og Artsadministrationen skal fremover benytte sig af de lækre lokaler på Tåsingegade 3. Det er en god ide at samle de fag, der er på fakultetet. Det kan måske lede til mere tværfagligt samarbejde. Men som den faglige udviklingsproces har vist os før, så har gode ideer også konsekvenser.

Lige nu bor der omkring 4.700 studerende i Nobelparken (medregnet er studerende fra Psykologi og Den Sociale Højskole). Efter den besluttede flytning vil der komme til at bo 7.200 studerende i Nobelparken. Det vil sige, at når Psykologi og Den Sociale Højskole er rykket ud, og samtlige af dekanatet besluttede Artsfag er rykket ind, vil der være omkring 2.500 flere studerende i Nobelparken. Der bliver lidt mere plads end før, eftersom den bygning, hvor administrationen er nu, bliver ledig. Bliver der plads til 2.500 flere studerende og deres tilhørende VIP'ere? Svaret må ganske enkelt være nej. Alligevel mener dekanatet, at der i forvejen er god plads i Nobelparken, og at vores faciliteter godt kan rumme det nye antal. Spørger man de studerende, der nu bor i Nobelparken, vil man få et helt andet svar.

Nobelparken var ikke ligefrem et tagselvord af frie læsepladser og grupperum før flytningen, og dette kan aldrig blive bedre med så mange flere studerende. De fleste vil nok også erkende, at en halv times kantinekø i Nobelparken ikke vidner om for få studerende i spisepausen. Ej heller er det mange studerende,

der kan prale af at modtage forelæsninger i Nobelparken, simpelthen fordi der ikke er nok lokaler af den størrelse i deres bygninger. De fagspecifikke biblioteker er et kapitel for sig, men utvivlsomt er det, at der ikke vil være plads til alt det, der var før flytningerne. Vi får flere studerende og færre faciliteter. Dekanatet mener åbenbart, at dette giver bedre studiemiljø og er fagligt udviklende.

Den faglige udviklingsproces skulle dreje sig om at skabe faglige synergier og ruste universitetet til at blive blandt verdens elite.

I stedet ser vi nu det, vi frygtede: hovedløse beslutninger, forringelser og en proces drevet af helt andre argumenter end dem, der bliver fremført på de flotte skinnende papirer. Hele tiden får vi at vide, at vi skal se fremad, vi skal tænke kreativt og positivt inden for de rammer, der nu er besluttet. Ja-hat og omstillingsparat, man skal ikke gå og være konservativ!

Undskyld kære Artsdekanat, men ja-hatten er simpelthen nødt til at blive taget af for en stund.

Hvordan er det fagligt udviklende at klemme flere studerende sammen på mindre plads? Hvordan er det fagligt udviklende at rive et studiemiljø ned, som der er brugt år på at oprette? Hvordan er det fagligt forsvarligt at tage sådanne beslutninger uden seriøst at tage de relevante parter med på råd? Vi savner forklaringer og argumenter. Hvad er det, I prioriterer i den her proces? Jeres forklaringer hænger ikke sammen med jeres handlinger. Der bliver snakket om faglig udvikling, men vi ser forringelser og besparelser.

Mange af de studerende, der lander i Nobelparken, vil opleve forringelser i den kommende tid. Det er man nødt til at erkende. Det nytter ikke noget bare at sige, der er god plads, og så

Arkivfoto: Lars Kruse

Peter Thuborg er nervøs for at flytningen af blandt andet teologi og religionsvidenskab fra Tåsingegade (billedet) vil give pladsproblemer i Nobelparken. Arkivfoto.

fikser det hele sig. Det er simpelthen useriøst og nedværdigende ikke at erkende konsekvenserne af jeres beslutning. Vi kræver ikke, at I skal ændre jeres beslutning (skønt det ville være dejligt). Derimod ønsker vi, at I indrøm-

mer, at de studerende i Nobelparken VIL opleve forringelser på deres studiemiljø i forbindelse med flytninger. Når først vi har slugt den kamel, så kan vi arbejde på, hvordan vi løser det problem bedst muligt. ■

Nye rammer for studiemiljø og faglig integration

Svar

Af Marianne Ping Huang
Prodekan for uddannelse, på vegne af dekanatet, på Arts

Den fysiske samling af en række Artsfag i Nobelparken er – som Artsrådet også gør opmærksom på – en konsekvens af, at vi styrker den faglige integration på hovedområdet. Det betyder også, at der ikke bliver reduceret i undervisningslokaler, og at de fysiske rammer for studiemiljø og studenteraktiviteter ikke forringes, men tværtimod prioriteres.

Psykologi, Den Sociale Højskole og dele af administrationen flytter ud af Nobelparken, der til gengæld fra sommer 2012 vil huse Institut for Kultur og Samfund med Historie, Områdestudier, Teologi, Religionsvidenskab, Arabisk- og Islamstudier, Klassiske Studier, Filosofi, Idehistorie og Antropologi. Desuden vil Nordisk,

Lingvistik og de moderne fremmedsprog fra Institut for Æstetik og Kommunikation have hjemme i Nobelparken sammen med Business Communication fra BSS. I forbindelse med den fysiske samling af fag i Nobelparken er bygningsmassen udvidet med den tidligere Sociale Højskole samt fra sommer 2012 med de bygninger, som nu huser Arts' administrative center.

Omflytningen mellem Tåsingegade og Nobelparken giver en besparelse på cirka fire millioner kroner, hvilket giver større råderum for faglige aktiviteter og mere undervisning. Der er således afsat midler til at reetablere faglige miljøer og udvikle studiemiljøet i Nobelparken.

Studiemiljø og uddannelseskvalitet hænger tæt sammen med faglig integration og er særdeles vigtige for fakultetets ledelse, hvorfor vi har fokus på at sikre, at der fortsat er lokaler

og faciliteter til de studenterdrevne aktiviteter. Det er vigtigt at understrege, at vi med Den Sociale Højskole har udvidet bygningsmassen, samtidig med at både undervisningslokaler umiddelbart syd for Ringgaden, som nu anvendes af blandt andet Historie og Lingvistik, og undervisningslokaler og auditorier på Tåsingegade også i fremtiden vil anvendes af fagene på Arts. Nobelparken vil være udgangspunkt for møder mellem undervisere og studerende – også på tværs af fagområder – men undervisningen vil stadig kunne foregå i flere af de bygninger, der er placeret omkring krydset mellem Randersvej og Ringgaden.

Ved samlingen af fagbibliotekerne udvides det nuværende Nobelbibliotek med to etager og mange studiepladser, ligesom der vil blive etableret studieområder i stueplan i Nobelparkens øvrige bygninger. I Tåsingegade vil cafe-

miljøet blive bevaret for studerende, som har undervisning i bygningen, og der vil også her blive etableret mange studiepladser, inklusive projektrum, i Arts' nye Studieceter.

Vi kan derfor ikke tilslutte os, at der på sigt bliver tale om forringelser af studiemiljøet. Men vi har fuld forståelse for, at flytningerne omkring Nobelparken ikke er problemfri, og at der vil være overgangsvanskeligheder at overvinde, før vi har nye rammer for faglig integration og studiemiljø.

Den foreløbige proces har drejet sig om at få overblik over den plads, der er til rådighed for forskning og undervisning på Arts. Fra årsskiftet vil et antal brugergrupper – med deltagelse af studerende – spille en aktiv rolle i at fastlægge, hvordan anvendelsen af lokaler og auditorier understøtter faglighed og studiemiljø på bedst mulige måde. ■

24 forskerfacts om julen

Af Gunver Lystbæk Vestergård

glv@adm.au.dk

De følgende dage kan du blandt andet høre om sammenhængen mellem atom-bomben og julen, den kemiske forklaring på brunkagesmagen, og hvorfor vi skal gå julegaveamok for at løse krisen. Og så gemmer der sig en revolutionerende juleopdagelse bag låge nummer 24.

Der er masser af videnskab i julen. Det beviser 24 af Aarhus Universitets forskere, når de gennem december fortæller anekdoter om alt fra brunkager til juletræs-dans.

Er julemanden dyremishandler, fordi han bruger gravide rensdyr? Er julen et ritual, der skal beskytte os mod de dødes besøg? Og ville Jomfru Maria overhovedet nå frem til stalden i Betlehem, hvis hun skulle føde i dag?

I 24 afsnit afslører forskere fra en bred vifte af fag som kemi, medievidenskab, økonomi og idræt skæve facts om julen, som måske kan røkke lidt ved de traditionelle forestillinger om hjerternes fest.

OM JUL FØR DANERNE BLEV KRISTNE

"Det er en udbredt opfattelse, at da kristendommen i århundrederne omkring år 1000 afløste den gamle nordiske hedenskab, erstattede den kristne markering af Kristi fødsel den 25. december en gammel hedensk solhvervsfest. Det kan også udmærket være tilfældet, men vores kilder siger faktisk ikke noget om det."

OM JULESTJERNEN

"Der er så lige den krølle på sagen, at Vorherre i givet fald har brugt astrologer til at prise sin søn og overøse ham med guld, røgelse og myrra skær, på trods af at astrologi udtrykkeligt er forbudt i Det Gamle Testamente."

OM JULEDEPRESSIONER

"Det ser altså ud til, at der sker en udskydelse af henvendelser og selvmordsforsøg til perioden efter højtiden. En mulig fortolkning er, at perioden op til højtiden er præget af håb og positive forventninger, som ikke indfris, og som får den deprimerede til at reagere, efter at højtiden er afsluttet."

OM KUNSTIG FLÆSKESTEG

"Så hvem ved. Måske kan nye in vitro-kødprodukter blive tradition i fremtidens julemad? Disse produkter vil dog være rent kød, så flæskesværen må fremtidens menneske desværre undvære."

OM SAMMENHÆNGEN MELLEM JUL OG HALLOWEEN

"Dermed når vi til halloween – den amerikanske udgave af mortensaften. Denne fest var et apotropæisk ritual: De døde invaderede de levendes boliger, blev bespist og sendt bort igen."

OM JUL OG LYKKE

"Vi kunne dog vælge at bruge julen til at 'booste' vores lykkefølelse. Hvis vi for eksempel brugte højtiden til at styrke eksisterende eller ligefrem skabe nye sociale relationer. Det er nemlig noget, der i den grad gør os lykkelige."

AAK Akademikernes
A-kasse

HUSK 14-DAGES FRISTEN

Meld dig ind på aak.dk som nyuddannet senest 14 dage efter, du er dimitteret – ellers skal du arbejde et helt år, før du kan få dagpenge. Udover dagpenge tilbyder vi dig individuel, målrettet karrierevejledning og mulighed for kurser og job via AAK Match.

Læs mere på aaak.dk

Talentfulde løsarbejdere eller laboratorieslaver?

TEMA: POSTDOC Forskere i postdoc-stillinger er nærmest løsarbejdere uden rettigheder, mener tillidsmand. Postdoc'erne selv efterlyser klarere regler for, hvordan et postdoc-forløb skal være.

Af Helge Hollesen
hho@adm.au.dk

De bliver flere og flere på universiteterne. På enkelte institutter på Aarhus Universitet udgør de næsten halvdelen af det videnskabelige personale. Men de er der på lånt tid, og de færreste af dem kan regne med, at det ender med en fast stilling der, hvor de nu arbejder.

Det er postdocer, det drejer sig om. Talentfulde løsarbejdere eller laboratorieslaver, som nogle af dem – mindre flatterende – også bliver kaldt.

Det er en broget gruppe af danskere og udlændinge, der er ved at køre sig i stilling til en forskerkarriere. En af dem er Nikolaj Zinner, der er postdoc på Institut for Fysik og Astronomi. Han mener, at det ene eller de 2 år, som en postdoc oftest varer, kunne forløbe bedre end i dag.

– Vi er næsten alle steder en lidt overset gruppe, siger han. Sammen med andre har han i nogen tid arbejdet på at organisere postdocer og andre løstansatte juniorforskere på Science and Technology. Målet er blandt andet at få mere faste rammer for det enkelte postdoc-forløb.

– Lige nu sejler det, og vi skal have klargjort, hvad en postdoc indebærer, mener han.

Bedre vejledning

I beskrivelsen af en postdoc står der, at stillingen normalt overvejende er forskning. Hertil kommer undervisning i et vist omfang og i begrænset omfang også andre opgaver. Det vil Nikolaj Zinner gerne have præciseret.

– Vi ønsker en detaljeret jobbeskrivelse og mere vejledning om karrieremuligheder både på og uden for universitetet. Kurser i blandt andet fundraising og opkvalificering af vores kompetencer som undervisere og gruppeledere står også på ønskelisten, forklarer Nikolaj Zinner.

Han finder det problematisk, at en postdoc ikke indebærer pædagogisk opkvalificering og derfor ikke kvalificerer til ansættelse som lektor eller seniorforsker.

– Det stigende antal studerende betyder jo ikke, at der bliver ansat flere lektorer, så man kan sagtens forestille sig, at postdocer og andre

juniorforskere i fremtiden skal undervise mere. Men det er ikke klart, om vi får kompensation for den tid, der går fra vores forskning, siger Nikolaj Zinner.

Mentorer

På nogle af de grundforskningscentre ved AU, som ansætter mange postdocer, bliver Nikolaj Ziners ønsker til postdoc-forløbet betragtet som helt rimelige.

– At få karrierevejledning og undervisnings erfaring er ganske naturlige krav. Jeg havde nær sagt, at det er mit job at sikre det, siger for eksempel Lars Arge, der er professor i datalogi og leder af grundforskningscentret MADALGO. Her har han udelukkende udenlandske postdocer, der ansættes 1 år ad gangen og i højest 2 år.

– Inden for datalogi er postdoc en periode, hvor man gør sig klar til et såkaldt tenure track, der i løbet af nogle år kvalificerer til en fast ansættelse. Derfor underviser postdocer også på ph.d.-kurser, og jeg vejleder dem og sikrer gennem mit netværk ude i verden, at de får et godt sted, når de er færdige her. Det er også gennem det netværk, vi får vores postdocer.

– Coaching af postdocer er en implicit opgave her ved centret, siger professor Jørgen Ellegaard Andersen, der leder QGM – et grundforskningscenter inden for matematik – og han er helt enig med Lars Arges betragtninger om det internationale netværks betydning i forhold til centerets postdocer.

– Der er måske nok forskel på, hvordan postdocer arbejder på de forskellige centre og institutter. Vi har meget fokus på den enkeltes forskningsområde, og postdocer er ikke ansat for at løse bestemte opgaver for seniorforskerne, men har deres eget forskningsprogram. De deltager dog også i undervisningen på vores ph.d.-kurser og i vores matlap-undervisning af de første års studerende ved Institut for Matematik, forklarer Jørgen Ellegaard Andersen.

Centerledernes mentorlignende rolle ser Nikolaj Zinner gerne mere udbredt på AU.

– Der er jo allerede en mentorordning for unge kvindelige forskere. Hvis den kunne tilbydes alle postdocer og andre juniorforskere, ville det være fint, siger han.

– Vi skal have gjort klart, hvad det indebærer at være postdoc ved Aarhus Universitet, siger postdoc Nikolaj Zinner. Han mener blandt andet, at mentorordninger skulle være mere udbredte. Selv er han i gang med sit tredje 1-årige post doc-forløb. Pengene har han selv skaffet, senest med en bevilling fra Det Frie Forskningsråds forsker-karriereprogram Sapere Aude.

Tilbageholdne tillidsmænd

– Stillingen som postdoc er jo nærmest beskrevet som en løsarbejder uden rettigheder, mener VIPernes tillidsmand på Institut for Datalogi, Olav Bertelsen. Derfor mener han også, at stillingsbeskrivelsen trænger til en opstramning.

” Lige nu sejler det, og vi skal have klargjort, hvad en postdoc indebærer.

Nikolaj Zinner,
postdoc

– Forløbet fungerer rigtig godt for mange, der ser det som en fordel, at de har fuld frihed til at forske næsten hele tiden. Men desværre er der også eksempler på, at

de, der har ansat postdocer, ikke har taget ansvar for at hjælpe dem med at navigere i karrieremulighederne, og de har i det hele taget betragtet postdocer som løsarbejdere, siger Olav Bertelsen.

Han mener, at postdocer skal have ret til vejledning og sikres fornuftige opgaver i forhold til en karriere.

– Det er ikke godt nok, hvis man kun bliver ansat, fordi man populært sagt er god til at holde på en pipette, og så ryger ud igen, når eksperimentet slutter.

Han har i tillidsmandskredsen søgt at rejse en debat om mere fælles rammer for postdoc-forløb, der blandt andet skulle indebære en forpligtelse til vejledning af postdocer.

– Men jeg har oplevet en klar tilbageholdenhed, som bunder i bekymringer for den ekstra vejledningsbyrde, der kunne blive resultatet, siger han.

Klare præmisser

At opstille mere faste rammer for postdoc-forløb vil være meget

svært, siger Jes Madsen, der er prodekan for talentudvikling på Science and Technology.

– Der er mange forskellige forløb, som man skal se individuelt på. Er det 2 år og så farvel eller et forløb med erhvervskontakter, der så fører ud i det private erhvervsliv? Eller meriterer man sig til et adjunktur eller et stipendium som led i en universitetskarriere? Der kan vi blive endnu bedre til at hjælpe med vejledning, både centralt på AU, men også fra de forskere, der har de unge i deres stald, siger han.

Prodekanen mener dog, at postdoc-forløb som oftest kører o.k., som han siger.

– Postdocer bruges forskelligt rundt omkring på fakultetet. Men det er vigtigt at gøre præmisserne klar for den enkelte postdoc. Er det farvel, når de har udført et videnskabeligt arbejde med efterfølgende publiceringer, eller er en postdoc led i karriereudvikling på stedet? Og hvis udsigten til et job ikke er særlig stor, skal man i tide guides et andet sted hen. ■

Foto: Lars Kruse

TEMA POSTDOC

Af Ida Hammerich Nielson
in@adm.au.dk

Foto: Roar Lovv Popske

KAREN GRAM-SKJOLDAGER

Postdoc på Institut for Kultur og Samfund

Hvad forsker du i?

Jeg forsker i international historie. For tiden arbejder jeg med et forskningsprojekt om diplomati og diplomater i det 20. århundrede. Jeg interesserer mig især for, hvordan den europæiske integrationsproces har forandret professionelle normer og roller i den danske udenrigstjeneste.

Hvad er det bedste ved at være postdoc?

Friheden til selv at planlægge og prioritere forskningsopgaver er markant større end på ph.d.-niveau. Som postdoc har jeg også fået mulighed for at prøve kræfter med nye, selvstændige, administrative og koordinerende opgaver, for eksempel har jeg været tovholder på en ny masterspecialisering i International and Global History på Institut for Kultur og Samfund.

Hvad er det værste/sværeste ved at være postdoc?

At det er en kortvarig ansættelse med meget usikre beskæftigelsesperspektiver. Arbejdsmæssigt er man under pres, fordi man både skal udnytte og formidle sin ph.d.-forskning, løbe et nyt forskningsprojekt i gang og være aktiv i forhold til at sikre fremtidige ansættelser og forskningsfinansiering.

Foto: Lars Kruse

KASPER KYNG

1. reservelæge og postdoc, Perinatal Epidemiologisk Forskningsenhed, Børneafdelingen og Molekylær Medicinsk Forskningsenhed, Aarhus Universitetshospital

Hvad forsker du i?

Jeg forsker i hjerneskader hos nyfødte børn forårsaget af iltmangel ved fødslen. Jeg laver kliniske forsøg, hvor vi forsøger at udvikle nye blodprøver, der kan vurdere, hvor stor skade der er sket på hjernen, støtte valg af behandling og vurdere prognosen for børnene. Jeg laver også griseforsøg, hvor vi tester en ny behandling, der skal forebygge hjerne-skade efter iltmangel ved fødslen.

Hvad er det bedste ved at være postdoc?

Jeg har en ret privilegeret stilling, hvor jeg kan kombinere forskning og klinisk arbejde. Det passer perfekt med mine interesser, hvor vi forsøger at bringe viden fra laboratorierne ud til patientbehandlingen. Allervigtigst er det sjovt!

Hvad er det værste/sværeste ved at være postdoc?

Halv tid forskning og halv tid klinik bliver for tiden til 150 procent arbejdstid. Det kræver opmærksomhed og planlægning at bevare en god work-life balance. Og så er jeg med i tre forskellige kaffekasser!

Foto: Roar Lovv Popske

HELENE HELBOE PEDERSEN

Postdoc på Institut for Statskundskab

Hvad forsker du i?

Jeg forsker i interesseorganisationers indflydelse. I vores projekt undersøger vi organisationernes indflydelse i forhold til parlamentet og politikerne og i forhold til medierne og administrationen. Vi er særligt interesseret i, om de samme organisationer er magtfulde på tværs af forskellige politiske arenaer, og hvorvidt organisationernes indflydelse er forskellig på tværs af lande såsom Danmark, England og Holland.

Hvad er det bedste ved at være postdoc?

Det bedste ved at være postdoc i forhold til at være ph.d. er, at jeg er involveret i et fælles projekt, hvor vi er flere, som interesserer os for det samme og sammen kan udvikle idéer. Det er simpelthen sjovere. Det bedste ved at være ansat på universitetet som forsker og underviser er, at man har enorm frihed til at beskæftige sig med netop det, man interesserer sig mest for, og at man får lov til at undervise og diskutere med meget fornuftige og idérige studerende.

Hvad er det værste/sværeste ved at være postdoc?

Det værste er nok, at man er usikker på fremtiden – men det kan man nok være i mange job. Her er det bare så eksplicit samtidig med, at det ikke er lysende klart, hvad jeg har opnået med yderligere 3 år som postdoc i forhold til stillinger uden for universitetet, hvis jeg ikke får et lektorat.

VEJEN FRA FORSKERUDDANNELSE TIL PROFESSOR PÅ AARHUS UNIVERSITET

Ph.d.

Tages som en 3+5-, 4+4- eller 5+3-ordning. Det første tal refererer til antallet af år som studerende, og det sidste til antallet af år som forskningsansat.

Postdoc/adjunkt

Ansættelse som forsker og /eller underviser. Postdoc er den engelske betegnelse for en adjunkt, og brugen af de to titler, længden af ansættelsen og forholdet mellem forskning og undervisning afhænger af faglige traditioner.

Lektor/seniorforsker

Fastansat forsker og underviser. Forudsætter i dag en ph.d.-grad og anden erfaring som for eksempel ansættelse som postdoc/adjunkt.

Professor

Forsker og underviser af højeste rang på universiteterne.

"Du hører overhovedet ikke efter, hvad jeg siger." Sådan lyder det en gang imellem i mange parforhold. Og forskningen viser faktisk, at vi ofte er dårlige til at lytte til hinanden.

Parforhold under forskernes lup

KÆRLIGHED Kedsomhed, skænderier og vasketøj. Parforholdet kan være en udfordrende størrelse. AU-lektor samler i ny bog den psykologiske viden om kærlighed og parforhold.

Af **Ida Hammerich Nielson**
ihn@adm.au.dk

Blot tre minutter af et skænderi i et parforhold kan forudsige en senere skilsmisse. Forskere fra universitetet i Washington videofilmede diskussioner mellem 124 næsten nygifte par og registrerede forekomsten af positive og negative ytringer, både verbale og nonverbale, i løbet af diskussionerne. Forskerne observerede blandt andet, om parterne var afvisende eller imødekommende i deres kropssprog og mimik, om de kom med nedladende eller hånlige bemærkninger, og om de prøvede at forstå hinanden. Forskerne optalte de positive og negative ytringer og fik dermed et mål for "negativiteten" i diskussionen. Det viste sig, at dette mål for negativitet med næsten uhyggelig præcision kunne forudsige, hvem der ville blive skilt. Seks år efter diskussionsundersøgelsen var 17 af de 124 par blevet skilt – og det var de 17 par, som havde udvist særlig høj negativitet i deres diskussion. Undersøgelsen er siden blevet gentaget flere gange, stadig med stor succes.

– Jeg blev helt paf, da jeg læste om undersøgelsen. Det er næsten

forstemmende at tænke på, hvor meget man kan vide om et parforhold ved at iagttage en diskussion. Det viser, at vi kan gøre utrolig meget for folk ved at hjælpe dem med kommunikationen i deres parforhold på et tidligt tidspunkt, siger Thomas Nielsen, lektor i psykologi og forfatter til bogen *Kærlighed og parforhold under forskernes lup*, der gennemgår en lang række psykologiske undersøgelser om parforhold og kærlighed.

Ingen gode råd

Bøger om parforhold ligner ikke umiddelbart en mangelvare – tværtimod. Boghandlernes hylder segner nærmest under vægten af de mange selvhjælpsbøger, der vil guide os sikkert gennem parforholdets vildveje. Men Thomas Niensens bog er anderledes.

– Parforholdsbøger er stort set altid skrevet af parterapeuter, som bygger på deres egne erfaringer, og al mulig respekt for det. Men psykologisk arbejde kan blive utroligt farvet af de lidt tilfældige erfaringer, terapeuten har. Min bog bygger på solid videnskabelig viden – undersøgelserne bygger på tusindvis af mennesker, og erfaringerne er systematisk behandlet. Læseren

kan altså være sikker på, at resultaterne er holdbare, siger han. Man skal dog kigge langt efter "Ti gode råd til et velfungerende parforhold" i Thomas Niensens bog.

– Min ambition med bogen er at oplyse, så læseren kan rådgive sig selv på et informeret grundlag om, hvad der normalt fungerer og ikke fungerer i et parforhold. Oplysning kan hjælpe folk til at tænke sig bedre om i deres parforholdsadfærd, så vi på den måde måske kan nedbringe de høje skilsmissestatistikker – især for børnenes skyld, siger han.

Dårligere lyttere

"Du hører overhovedet ikke efter, hvad jeg siger." Sådan lyder det en gang imellem i mange parforhold. Og forskningen viser faktisk, at vi ofte er dårlige til at lytte til hinanden. Amerikanske psykologer fik 32 par til at diskutere nogle af de emner, de var mest uenige om i dagliglivet. De 64 partnere havde alle fået påført elektroder, der kunne måle fysiske tegn på ophidselse. Det viste sig efterfølgende, at de personer, der var bedst til at lytte til deres modpart, var dem, hvis puls faldt mest, mens de lyttede til partneren. De, der var

dårlige lyttere, var næsten lige så ophidsede, når de lyttede, som når de selv talte.

– Man bliver simpelthen dårligere til at opfatte og tænke, når man er ophidset, siger Thomas Nielsen. Og det er især, når partneren kritiserer os, at vi bliver ophidsede. Ifølge Thomas Nielsen har vi ofte svært ved at modtage kritik fra vores partner, netop fordi vi netop ønsker, at partneren skal kunne lide og acceptere os, som vi er.

Tal om vreden

I parforhold kan vi dog næsten ikke undgå at blive vrede og frustrerede på hinanden en gang imellem. Det afgørende er, om vi kan styre os selv og tale fornuftigt om tingene. Psykologisk forskning har de senere år påvist, at netop graden af selvkontrol spiller en vigtig rolle for, om parforholdet lykkes.

– Det er vigtigt, at vi ikke reagerer destruktivt på vreden, enten ved at fortrænge den eller ved at afreagere med at råbe og skælde ud. Forskningen tyder i den grad på, at vi skal vælge den tredje gyldne middevej med hensyn til vrede, nemlig at tale om den. Mennesker, der er i stand til at tale om deres vrede, klarer sig meget bedre i parforhold

end dem, der enten fortrænger den eller afreagerer ved at råbe, siger Thomas Nielsen.

Han fortæller i bogen om et tiltag, der kan forebygge, at kommunikationen i parforholdet løber af sporet: Et "serviceeftersyn af parforholdet".

– Der er lavet forsøg i Tyskland, som viser, at et kursus i bedre samtaleskik for almindelige par halverer risikoen for skilsmisse. Det er altså rigtig godt at få hjælp, før parforholdet er ude i alvorligt stormvejr. ■

KÆRLIGHED OG PARFORHOLD UNDER FORSKERNES LUP

Hvorfor har nogle mennesker succes med parforholdet, mens andre konsekvent vælger forkert? Hvor hurtigt kan man forudsige, om et parforhold holder? Leger lige børn bedst? I sin nye bog "Kærlighed og parforhold under forskernes lup" præsenterer lektor i psykologi Thomas Nielsen den omfattende forskning i kærlighedslivet og parforholdet, der har fundet sted de seneste 20 år verden over.

Mille Bune fra 9. semester fra Medievidenskab og Andreas Ohn fra 9. semester på Informationsvidenskab var med UNivers en tur på Steno Museet for at kigge lidt nærmere på kropsidealer.

Et par sofaer i midten af udstillingen. Tog varmeaftryk af kroppen, hvis man røret ved dem. Andreas Ohn forsøgte sig med et helkropsaftryk.

Tag et kig på kroppen

KROPSKULTUR Ny udstilling på Steno Museet handler om unges forhold til kropskultur. To studerende fra universitetet besøgte udstillingen og tog stilling til et par ting undervejs.

Af Sanne Hyldgaard
shy@adm.au.dk

En hel folkeskoleklasse er på besøg på Steno Museet. De løber omkring, trykker på knapperne og fniser af de nøgne mennesker, der er afbildet på væggene – lige fra den veltrimmede model til den ældre, rynkede krop. Den første nye, permanente udstilling siden museets begyndelse i 1994 er åbnet.

– Det er vildt fedt, at man selv skal være så meget med, siger medievidenskabsstuderende på 9. semester Mille Bune og trykker på en af computerskærmene, hvor man skal stemme om forskellige ting. Hende og medstuderende fra 9. semester på informationsvidenskab Andreas Ohn er på besøg for at tage et kig på udstillingen.

Spørgsmålet på skærmen er i dette tilfælde: "Føler du dig utilfreds med din krop?" Bagefter får man resultatet af afstemningen at se. Man kan se, hvad piger og drenge over og under 18 år har svaret. Her er drengene under 18 år mest tilfredse med deres krop.

Andre steder i udstillingen har de unge hængt tegninger op. Med tiden vil mange tusinde besøgende elever have været en del af udstillingen, og det bliver også deres

vidneudsagn. Udstillingen er den første nye, permanente udstilling siden Steno Museets åbning i 1994.

En tur i omklædningsrummet
Udstillingen "Kære krop, svære krop" viser blandt andet udviklingen af kropsidealer over tid. Barbie dukken har fået både mindre bryster og mindre talje siden lanceringen i 1962. De to studerende bliver af udstillingen opfordret til selv at tage stilling undervejs. Blandt andet til fænomenet silikonebryster. Begge er enige om, at det i nogle tilfælde er i orden.

– For eksempel for de kvinder, der har haft brystkræft og får fjernet et bryst, siger Mille Bune og kigger på implantater i en montre.

Senere i udstillingen besøger de to studerende omklædningsrummet. Et fiktivt omklædningsrum er sat op med baderum, bruserylde og billeder af nøgne mennesker. Et rum, der ikke rigtig gør de to studerende midt i tyverne nervøse, men som de begge kan huske engang gjorde.

– Det er ikke noget, der i dag er svært for mig, men det var nok mere svært, da jeg var yngre, siger Andreas Ohn.

En af skærmene afslører en afstemning, der viser, at især drenge har det svært med at bade i

omklædningsrum.

– Måske er det især det med, hvem der har behåring eller ej, der gør det svært, siger Mille Bune og åbner et skab, hvor forskellige typer af kønsbehåring ligger i forskellige poser.

– Tænk at være den, der skulle indsamle det, griner hun. Lige ved siden af skabet er der hængt billeder af kvinder fra 70'erne, der har hår under armene.

– Det er ret vildt, at det i dag er så forbudt at have hår under armene, som det er. Det bør jo ikke være det eneste rigtige, bare fordi de fleste barberer håret af, og det kan vel være lige meget, hvad man hver især gør, spekulerer Andreas Ohn.

Dømmer ingen

Et af de vigtigste aspekter af udstillingen er, at de unge skal tage stilling til omverdenens påvirkning på deres krop. Er det i orden, at det herskende magre skønhedsideal får normalvægtige unge til at gå på slankekur? Har Sundhedsstyrelsen ret i sine anbefalinger? Er hetzen på overvægtige rigtig?

– Det er meget rart, at det ikke er en belærende udstilling, der peger fingre ad de unge. At den faktisk giver de unge plads til at tage stilling til tingene selv, siger Mille Bune.

Foran hende hænger Sundhedsstyrelsens anbefalinger om, hvad man bør spise, og hvad man bør holde sig fra, og udstillingen spørger beskueren, om det er de rigtige anbefalinger.

– Ja, det er det eneste rigtige. At give de unge værktøjerne til at tage ansvar for deres egen krop. Det hjælper ikke noget med forbud. Det bør især handle om vejledning og ansvar for egen krop, siger Andreas Ohn.

” Det er meget rart, at det ikke er en belærende udstilling, der peger fingre ad de unge. At den faktisk giver de unge plads til at tage stilling til tingene selv.

Mille Bune,
medievidenskabsstuderende

De to studerende kigger videre og finder en opskåret blodåre fra en tyndfed person, der viser, at åren indeholder meget kolesterol. Pointen er, at det kan være lige så skadeligt eller mere at være slank og ikke bevæge sig, som det er at være overvægtig og bevæge sig. De to studerende er enige om, at det er en vigtig pointe. For det handler stort set altid om, hvor usundt det er at være overvægtig.

Vigtig udstilling

Selvom de to studerende er enige om, at det er en udstilling, der er målrettet mod teenagere, er der stadig masser at hente for universitetsstuderende.

– Det er helt klart, at man kan få noget ud af at tage stilling til nogle af spørgsmålene som universitetsstuderende. På universitetet er det for eksempel ikke obligatorisk at dyrke idræt, så mange tager på. Måske også fordi, vi hyggespiser lidt for meget med kage til læsegruppemøder, griner Mille Bune. Også Andreas Ohn mener, at man kan få noget ud af det. Men han mener også, at det er tidligere, der virkelig er et behov for at sætte fokus på det.

– Når man er yngre, er man virkelig letpåvirkelig over for kropsidealer, og det er der, det er vigtigst at sætte ind og give de unge nogle perspektiver på, hvordan kroppen også kan se ud. Det er derfor super godt, at der er lavet sådan en udstilling. Men det er også interessant for andre aldersgrupper at kigge på, siger han.

I mellemtiden er folkeskoleeleverne forduftet, og om lidt vil de næste unge rykke ind og sætte deres præg på udstillingen. ■

!

TIP

Find bogen "Kend din kropspolitik" på Steno Museet. Den bliver brugt på over 200 skoler og stiller masser af spørgsmål, de unge sammen skal tage stilling til.

Hvorfor har vi stumme bogstaver?

Af Peter Nicolaisen

pn@adm.au.dk

Spørgsmål:

Hvorfor har vi stumme bogstaver på dansk?

Svar:

Peter Bakker, lektor ved Institut for Æstetik og Kommunikation – Lingvistik

– Det skyldes, at skriftsproget ikke har ændret sig så meget de sidste 500 år, men det har talesproget til gengæld. Derfor er der en hel del bogstaver, der stadig findes i skriftsproget, som er forsvundet ud af talesproget. Så de stumme bogstaver skyldes, at sproget har ændret sig, siden det først blev skrevet. Det er én grund.

En anden grund er, at da man begyndte at skrive dansk med det latinske alfabet i stedet for runer, blev det baseret på et alfabet med

få sproglyde, men dansk er et sprog med mange sproglyde. Man skulle finde en løsning på det, så man tilføjede nogle bogstaver, som faktisk ikke udtales, men som i stedet siger noget om, hvordan de andre bogstaver skal udtales. Man bruger altså nogle gange konsonanter til at vise, hvordan vokaler skal udtales.

Hvorfor fjerner man ikke bare de stumme bogstaver?

– Der er gode grunde til, at skriftsproget ikke ændrer sig. Skriftsproget er en konvention, man lærer i skolen. Hvis man skulle ændre skriftsproget i takt med talesproget, ville man give afkald på den sproglige kontinuitet. Man ville miste den fælles sproglige referenceramme. Derfor er skriftsproget mere konservativt end talesproget. Det danske talesprog ændrer sig meget hurtigt. Det kan man se, hvis man sammenligner med de andre lande i Norden. Dansk har ændret sig meget mere

Illustration: Louise Thorne-Jensen

end svensk og norsk talesprog over de sidste 500 år.

Der er også økonomiske grunde til ikke at ændre skriftsproget. Hvis

man skulle ændre stavemåder hele tiden, skulle man for eksempel genoptrykke alle bøger, hver gang man ændrede måden at stave et

ord på. Det ville være meget upraktisk og en stor omkostning. ■

Nyt kursus skal hjælpe med at spotte stress

STUDIELIV Over hundrede af universitetets studievejledere har været på efteruddannelse i at opdage stress hos de studerende.

Af Kristian Serge Skov-Larsen

ksl@adm.au.dk

Hver tiende studerende har dagligt stærke stresssymptomer – hver tredje har det op til eksamen.

Det var et af de resultater, som kunne læses i den studiemiljøundersøgelse, Aarhus Universitet offentliggjorde i juni.

Men nu skal en række kurser klæde studievejlederne bedre på til at spotte de studerendes stressniveau og hjælpe alvorligt stressramte studerende videre til den rette behandling. En af dem, der allerede har været på kursus, er studievejleder Helle Nørrevang Hasberg fra AU Studieadministration.

– Man kan sige helt lavpraktisk, at vi har fået bedre redskaber til at se stresssymptomer, så vi kan spørge ind og måske vurdere, hvor alvorligt stressramt den studerende er, siger hun.

Påvirker både krop og psyke

I løbet af efteråret og vinteren skal omkring 100 af Aarhus Universitets studievejledere af sted på kurset, hvor underviseren

” Hvis de er stressede på et for højt niveau, er det vigtigt, at de accepterer, at det er det, der er på spil

Helle Nørrevang Hasberg, studievejleder

Thomas Pape fra firmaet Spine er stressrådgiver og psykosomatisk fysioterapeut. At være psykosomatisk fysioterapeut betyder, at man studerer sammenhængen mellem kroppen og psyken, og det er lige det, stress handler om, forklarer han.

– Vi ved alle sammen, at stress udmønter sig i nogle fysiske symptomer som ondt i maven, hjertebanken og åndedrætsbesvær. Men faktisk kan man også opbygge et fysisk værn mod psykiske belastninger. Vi ved, at et højere konditional mindsker risikoen for stress og angst, forklarer han.

Thomas Pape siger, at kurset både handler om konkrete redskaber, men også om at få klargjort, hvad stress egentlig er.

– Det er et ord, som alle bruger og dermed har udvandet. At være stresset betyder helt overordnet, at belastningen overstiger ressourcerne. Det kan både være indre belastninger som præstationsangst og perfektionstrang og ydre belastninger som for eksempel krav fra forældrene og krav om at have tid til det helt rigtige relevante studium.

Hvis man gennem længere tid må overstige sine egne evner,

hver gang man får en ny opgave, så sætter det sig som alvorlig stress, forklarer han.

Skal lære at acceptere

Helt konkret har studievejlederne blandt andet fået en stress-test, som de studerende kan udfylde og dermed måske hjælpes på vej til at erkende deres stressede hverdag.

– Hvis de er stressede på et for højt niveau, er det vigtigt, at de accepterer, at det er det, der er på spil, siger Helle Nørrevang Hasberg, der er meget glad for de redskaber, som kurset har givet hende.

– Det betyder jo, at vi som vejledere bliver mere opmærksomme på noget, som er en vigtig del af de studerendes daglige vilkår, og dermed kan vi bedre rådgive, hvad enten det handler om at tage en daglig læsepause og løbe en tur eller om at søge læge, siger hun. ■

!

SYMPTOMER PÅ STRESS KAN FOR EKSEMPEL VÆRE

- øget social tilbagetrækthed
- hjertebanken
- ondt i maven
- muskelspændinger
- nedtrykthed
- rastløshed
- vanskeligheder ved at slappe af
- koncentrationsbesvær
- vanskeligheder ved at huske

Vil du gerne til en samtale omkring stress, kan du kontakte studievejlederne på dit fag, som kan hjælpe dig videre.

Efter udstationeringen har Jacob Bech Joensen fokuseret mere på den praktiske side af sit studium og hvordan, teologien fungerer uden for universitetets mure. Det har blandt andet resulteret i en undersøgelse af, hvorfor et stigende antal udstationerede soldater fascineres af asatroen.

Krigsetik og patchwork-religion

FELTPROJEKT Teologistuderende Jacob Bech Joensen havde en gammel drøm om en udstationering. Det endte med et halvt år som soldat i Afghanistan og et anderledes feltprojekt.

Af Astrid Hellerup Madsen
ahm@adm.au.dk

— **B**are sig det. Det er det, som mange alligevel tænker: at teologistuderende er en forsamling af troende pacifister. Og derfor virker det endnu mere atypisk, at jeg har været udstationeret i Afghanistan, griner 32-årige Jacob Bech Joensen.

Men han er heller ikke det typiske billede på en universitetsstuderende. Før livet på AU blev Jacob Bech Joensen under sin værnepligt uddannet sergent og skrev efterfølgende en kontrakt med forsvarrets reserve. Efter det arbejdede han som falckredder, indtil han i 2006 startede på teologistudiet.

— På det sidste semester af min bachelordel begyndte idéen at tage form. Jeg kunne mærke, at jeg godt kunne bruge en pause. Og fra min tid i militæret havde jeg en gammel drøm om at blive udstationeret, forklarer han.

Soldat først – studerende i fritiden

— Jeg fik lavet en særlig aftale om, at jeg kunne studere undervejs i min udstationering. Det blev indskrevet som et feltprojekt. Aftalen var, at jeg først og fremmest var soldat, og så kunne jeg være studerende i min fritid, siger Jacob Bech Joensen.

Udgangspunktet for feltprojektet var at undersøge krigens etik i praksis. Genève-konventionen har bestemte love og rammer for krigsførelse, for eksempel at man først må åbne ild under forsvar, og at man skal slå igen med den samme styrke og ikke kraftigere, end man rammes med. Og Jacob Bech Joensens idé var at undersøge, hvordan soldater i krig i praksis forholder sig til de etiske retningslinjer.

” Ud fra alle mine iagttagelser kunne jeg se, at soldater legitimerer deres handlinger etisk fra situation til situation.

Jacob Bech Joensen, teologistuderende

— Jeg gjorde mig mange metodiske overvejelser, inden jeg gik i gang. Eftersom jeg selv var soldat, var jeg 100 procent en del af gruppen, og derfor var der metodisk set en risiko for, at jeg ville blive for subjektiv i mine iagttag-

gelses. Desuden var jeg sanitetsgruppeløber. Så det var vigtigt, at de andre soldater kunne komme til mig med alt fra fysiske til personlige problemer uden at føle, de var forskningsobjekter.

Jacob Bech Joensen endte med en observerende taktik, hele tiden at suge til sig og så skrive observationer ned i en dagbog.

— Ud fra alle mine iagttagelser kunne jeg se, at soldater legitimerer deres handlinger etisk fra situation til situation. De kender de etiske regelsæt, de er jo uddannede i dem. Men mange af de situationer, soldaterne kommer i, er så ekstreme, at der ikke er tid til refleksioner undervejs, forklarer han.

Thors hammer og salmevers

Også efter sin hjemkomst har Jacob Bech Joensen arbejdet med sit indsamlede materiale fra udstationeringen. Det har resulteret i artiklen ”Asatro og de danske soldater”. Inden for forsaret var det blevet observeret, at et stigende antal soldater under udstationering blev fascinerede af asatroen. Og Jacob Bech Joensen blev spurgt, om han ville undersøge baggrunden for det.

— En tatovering af en thorshammer på en soldats overarm vækker opsigt. Det er et meget magtfuldt symbol, siger Jacob Bech Joensen.

hjemligt og sin egen identitet under et fremmed himmelstrøg, uddyber han.

Og en måde at gøre det på er ved at sammensætte en personlig religion. En patchwork-religion, som man kalder det inden for teologi og religionsvidenskab. Man sammensætter det, man synes om, fra de forskellige religioner, uden nødvendigvis at skæve til de pågældende religioners dogmatik. Og derfor kunne Jacob Bech Joensen finde soldater med tatoveringer af en thorshammer på den ene arm, et inkasymbol på den anden og et salmevers skrevet et tredje sted.

Udstationeret med en teolog i rygsækken

Umiddelbart er det svært at se forbindelsen mellem det abstrakte teologistudium og det meget praktiske arbejde som fungerende militærmand i Afghanistan. Men afstanden er ikke så stor, som man skulle tro.

— Som studerende er vi vant til, at vores hjerner hele tiden arbejder på højtryk med at finde huller i udsagn. På universitetet er det i andres teorier. I Afghanistan kunne jeg bruge det i mit projekt, selvfølgelig. Men også til at drage de andre ind i de etiske diskussioner. Hvis der er noget, jeg har lært på universitetet, så er det jo at stille det, underviserne kalder relevante og afklarende spørgsmål, smiler Jacob Bech Joensen.

Efter hjemkomsten fra Afghanistan har han fortsat sit liv som universitetsstuderende. Men udstationeringen har også haft betydning for hans studium. For eksempel for den mere praktiske side af teologi.

— Altså for, hvordan det teologiske felt virker ude i virkeligheden. Der går meget tabt i trinnet mellem vores tænkning på universitetet og folks forståelse af det, vi vil formidle ud til dem. Og jeg har fået blik for det, der går tabt i den proces. Og for at formidle mit budskab ud, så det bliver til at forstå. Det har været en stor erkendelse for mig. ■

Sideløbende med udstationeringen i Afghanistan arbejdede Jacob Bech Joensen med at indsamle materiale til sit feltprojekt om krigens etik i praksis.

Fotos: Roar Lova Paaske

To nye ansigter i bestyrelsen

Den 1. februar 2012 bliver der udskiftning på begge studenterpladserne af to nye studentermedlemmer. Det lå fast, da resultatet af dette års universitetsvalg blev offentliggjort den 5. december. De to nye i bestyrelsen er Karen Marie Kjeldsen, der læser økonomi, og Benjamin Bilde, der læser International and Global History. De nyvalgte medlemmer er begge fra Studenterrådet, og det samme var Christian Thyrrstrup og Maria Juhler-Larsen, som de to nye afløser.

Statsbiblioteket udvider åbningstiden

Fra den 13. december vil det være muligt at begynde læsningen allerede klokken 08.00, når Statsbiblioteket fremover slår dørene op en time tidligere end i dag.

Statsbiblioteket oplever i øjeblikket en voldsom tilstrømning til bibliotekets 350 faste studiepladser og de mange pladser i forhal og kantine.

Studerende protesterer mod ombygning

KOLLEGIER Universitetsparkens kollegier skal bygges om. Det har et flertal i Kollegiebestyrelsen besluttet. På trods af højlydte protester fra Parkkollegiets beboere, som ikke føler sig hørt.

Af Lasse Emil Frost
lef@adm.au.dk

Større værelser med eget køkken, toilet og bad og spritnye fællesrum. Det er blandt andet, hvad ombygningen af Universitetsparkens kollegier stiller i udsigt til de fremtidige beboere. Ikke desto mindre er stedets nuværende kollegianere disse dage gået på barrikaderne og har oprettet bevægelsen "496 – bevar Parkkollegierne" i protest mod ombygningen, der samlet set vil nedbringe antallet af værelser fra de nuværende 496 til 300. Kollegianerne mener nemlig, den vil skade kollegieånden.

– Bliver ombygningen realiseret, vil vi få større, men færre og hver især dyrere værelser. Og med eget køkken og bad vil man tiltrække beboere, der i højere grad søger uden for fællesskabet. Det vil vi for alt i verden undgå, siger talsmand for "496 – bevar Parkkollegierne", Bo Tranberg.

Et tavst mindretal?

Beslutningen om ombygningen blev taget af et flertal i Kollegiebestyrelsen tilbage i 2008. Ifølge bestyrelsens formand Bent Müller skete det oven på en grundig research.

– Vi kunne konstatere, at op mod halvdelen af værelserne blev fraflyttet hvert år, og at der var en dalende interesse blandt piger for at flytte ind på kollegierne. Derfor fandt vi det nødvendigt med en modernisering, så værelserne stadig er attraktive om 20 år. To toiletter og to brusere per gang er ikke tidssvarende, siger han og antyder, at der bag "496 – bevar Parkkollegierne" gemmer sig en

stor tavs gruppe kollegianere, som ser en vis fornuft i ombygningen.

Det er Hans Henrik Juhl, formanden for Kollegianerrådet, der repræsenterer de studerende i bestyrelsen, imidlertid ikke enig i.

– Til valgmandsforsamlingen, hvor alle gangene er repræsenteret, har der i flere år hersket enighed om, at større værelser og højere husleje er en skidt idé, siger han og erklærer sig samtidig uenig i bestyrelsens konklusioner om kønsfordeling og frafald.

– De resultater bygger alene på arkitektfirmaets erfaringer med kollegiebyggerier i København, og der findes flere andre undersøgelser, som tilbageviser deres resultat. Der er samtidig ofte flest piger blandt ansøgerne. Og selvom de så udgør 40 procent af optaget, synes jeg alligevel, det er en ret fin fordeling. Derudover er vores fraflytningsprocent blandt de laveste sammenlignet med de øvrige aarhusianske kollegier, siger Hans Henrik Juhl.

Ikke blevet hørt

Kollegianerne er ikke imod renoveringen som sådan. Hans Henrik Juhl forklarer, at det snarere er måden, den er blevet besluttet og vil blive udført på, der vækker kritik.

– I hele processen er vores fire repræsentanter i Kollegiebestyrelsen blevet ignoreret og har gang på gang løbet panden mod muren, fordi de er i mindretal. De stemte alle imod, men det var ikke nok til at stække bestyrelsens mavefølelse, siger han.

Bent Müller har dog svært ved at genkende denne udlægning af processen.

Foto: Roar Lova Paaske

"Bevar vores hjem!". Omkring et halvt hundrede studerende fra bevægelsen "496 – Bevar Parkkollegierne" protesterede den 29. november på Bispetorvet i medbragte soveposer mod ombygningen af Universitetsparkens kollegier.

– Vi har vurderet situationen i tæt dialog med de studerende. Nogle var for, andre var imod. Jeg tror, deres repræsentanter i bestyrelsen følte sig bundet af den aktive kerne af kollegianere, som er meget imod projektet, siger han.

Ombygningsprojektet mangler lige nu 20 millioner kroner, før det kan realiseres. Men kommer finansieringen på plads, skal 150 kollegianere fra Parkkollegium 1, 2 og 3 indstille sig på at flytte til et nyt sted efter sommerferien næste år.

– Og så har hverken vores underskriftindsamling, avisartikler eller protestaktioner det store at sige. Men forhåbentlig har vi givet bestyrelsen et wake-up call, så vi fremover kan få indflydelse og stoppe ombygningen af resten af Parkkollegierne, siger Bo Tranberg. ■

Foto: Roar Lova Paaske

Polyfonisk dødsmesse trak fulde huse

Over 100 musikvidenskabsstuderende beviste fredag den 25. november i en fyldt Johanneskirke, at de kan det med nodelæsningen. Kun en uge havde de brugt på at indøve Brahms' pompøse og krævende dødsmesse "Ein deutsches Requiem". Kirkekoncerten er blevet en årlig tradition, der afslutter Cæciliaugen på musikvidenskab. En uge, der skal fejre Sankt Cæcilia, musikkens skytsgengel. Foto: Roar Paaske/AU Kommunikation.

Modernisation? No thanks!

You may have been wondering about the signs that have appeared recently in some of the windows of the halls of residence in the University Park, featuring the number 496. This is part of a protest against the rebuilding and conversion of these 70-year-old halls of residence. The board responsible for the halls of residence has decided to install a bathroom and kitchen in all the rooms, and to reduce the number of rooms from 496 to about 300. This is why the protesters are using 496 as part of their campaign, which has also included a "sleep-in" protest in sleeping bags on the Store Torv Square in the centre of Aarhus.

What are you doing on Christmas Eve?

Is your family far away – in another country perhaps? Are you going to be studying or working over the Christmas holiday? Or would you just like some company on Christmas Eve? Then why not spend Christmas Eve with the student congregation?

The evening is reserved for students only: 24 December at Møllevangskirken in Aarhus. It costs DKK 100 to join in, and you can read more and find out how to sign up at www.smaa.dk/christmas.htm

Photo: Jesper Røis

Research and love

RESEARCH Boredom, arguments and washing your clothes.

Living with a partner can be difficult sometimes. An associate professor at AU has written a new book explaining the psychology of love and relationships.

By **Ida Hammerich Nielson**
ihn@adm.au.dk

Just three minutes of argument in a relationship can be a sign that divorce lies ahead. Researchers from Washington University have videotaped discussions among 124 newly weds to register the occurrence of the positive and negative statements (both verbal and non-verbal) that they made. Among other things, the researchers observed whether the body language and gestures of the participants were hostile or friendly, whether they produced any patronising or scornful remarks, and whether they were trying to understand each other.

The researchers counted the number of positive and negative remarks to produce a measure of "negativity" in the discussions. The results showed that this way of measuring negativity was an almost shockingly precise way of predicting divorce. Six years after the study, 17 of the 124 couples were divorced – and these were the 17 couples that

had shown the highest level of negativity in the discussions. The study has been repeated several times since then, still with great success.

"I was amazed when I read about this study. It's almost depressing to think how much you can learn about couples by watching them having a discussion. The study shows that we could do a lot more to help couples communicate with each other at an early stage of their relationship," says Thomas Nielsen, associate professor of psychology and author of the book *Kærlighed og parforhold under forskernes lup*, which presents a wide range of psychological studies of relationships and love.

You're just not listening to me!

"You're not listening to me at all!" Lots of couples have heard that kind of thing before. And the research shows that we do often fail to listen to what our partner is really saying. American psychologists asked

32 couples to discuss some of the topics they disagreed most about during their daily lives. All 64 participants were fitted with electrodes to measure physical signs of agitation.

The results showed that the people who were best at listening to what their partner was saying were the ones whose pulse rate dropped most while they listened. The people who were worst at listening were almost just as agitated when they were listening as when they were talking.

"When we're agitated we simply don't perceive things very clearly or think straight," says Thomas Nielsen.

And one of the situations in which we become particularly agitated is when our partners criticise us. According to Thomas Nielsen, we often find it hard to accept criticism from our partners because we want them to like us and accept us as we are.

Talk about your anger

However, living together means that it is sometimes very hard to

avoid being angry and frustrated with each other. The main thing is to keep ourselves under control and talk sensibly about the issues involved. In recent years psychology research has shown that our degree of self-control has a major influence on the success of our relationships.

"It's important not to react destructively to anger, either by suppressing it or by shouting and arguing back. The research clearly shows that we need to find the perfect compromise when

it comes to dealing with anger: talking about it. People who are able to talk about their anger have much better success in relationships than people who suppress their anger or start screaming," says Thomas Nielsen.

In the book he refers to one way of preventing communication between couples from breaking down: what's known as a "service check for couples".

"Studies carried out in Germany demonstrate that a course in good conversational habits for couples can reduce the likelihood of divorce by 50%. In other words, it's a really good idea to get help before you start experiencing serious difficulties with your partner." ■

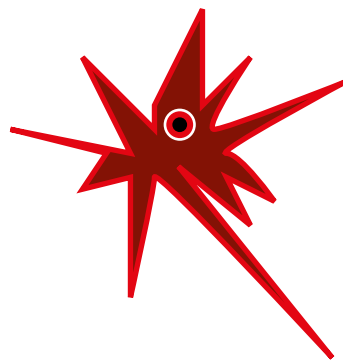

Photo: Rør Lovd Popske

UNIVERS

STUDENTER SIDERNE

NYHEDER ■ INTERNATIONAL ■ STUDIELIV ■ TEMA: POSTDOC ■ FRIT EN FORSKER ■ STUDIEPROJEKT ■ OG MEGET, MEGET MERE ...

Foto: Rolf Lova Paaske

PROTEST OVER KOLLEGIERENOVERING

Et bestyrelsesflertal på Parkkollegiet er kommet i studenter-modvind over planlagt renovering. > LÆS SIDE 13

soldat og teolog
et halvt år som soldat i
afghanistanendteforstuderende
jacob bech joensen med et
anderledesteologiskfeltprojekt.
læs mere > SIDE 13

de tavse bogstaver
"kalender", "gulv" og "godt".
hvorforharvistummebogstaverpå
dansk, og hvorfor sløjfer vi dem
ikke bare helt?
læs mere > SIDE 12

parforhold på formel
au-lektor samler i ny bog den
psykologiskevidenomkærlighed
og parforhold. læs, hvad han
fandt frem til.
læs mere > SIDE 10

research and love
an associate professor at au has
written a new book explaining
the psychology of love and
relationships.
read more > PAGE 15

LÆS
OGSÅ
I DETTE
NUMMER